

Visie op de horeca in het buitengebied in Brabant

Eindhoven, 22 september 2011

TOP Brabant
Gestelsestraat 258
5654 AM EINDHOVEN
www.topbrabant.nl
info@topbrabant.nl

TOP Brabant is een samenwerkingsverband van RECRON, HISWA Vereniging, Koninklijke Horeca Nederland, Zuidelijke Land- en TuinbouwOrganisatie (ZLTO), Kamers van Koophandel Brabant en Zuidwest Nederland, Brabants Zeeuwse Werkgeversvereniging (BZW) en Vereniging Kampeerboeren (VeKaBo).

1. INLEIDING

Horeca draagt positief bij aan het imago van Brabant. Het is als het ware 'het visitekaartje' van Brabant. Dat geldt zowel voor de reguliere horeca als de ondersteunende horeca bij (agrarische) nevenactiviteiten.

Er is behoefte aan meer duidelijkheid over beide vormen van horeca in het buitengebied zowel bij bedrijfsleven zelf als bij overheden:

- er is sprake van begripsverwarring: wat is ondersteunende horeca
- er is sprake van branchevervaging: recreatiebedrijven en horecabedrijven schuiven steeds meer ineen.
- er is sprake van onduidelijke en soms ook ongewenste ontwikkelingen, wanneer ondersteunende horeca onderdeel uitmaakt van een nevenactiviteit. Vraag is welke horeca-activiteiten wel en niet mogelijk zijn.

In deze notitie geven de brancheverenigingen Koninklijke Horeca Nederland, de Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie, RECRON en VeKaBo binnen TOP Brabant hun visie op horeca in het buitengebied. Het Bureau Eerlijke Mededinging (BEM) is hierbij betrokken geweest.

Belangrijk uitgangspunt voor het bedrijfsleven is 'gelijke monniken, gelijke kappen', kortom een gelijk concurrerend speelveld. Ofwel er dient één set van eisen te zijn die van toepassing is voor iedereen die zich met horeca bezig houdt.

Het verzoek aan gemeenten is deze visie over te nemen en te vertalen in beleid.

2. BEGRIPSBEPALING

Horeca als activiteit:

Het totaal van activiteiten dat is gericht op het verstrekken van logies en/of ter plaatse nuttigen van etenswaren en dranken. In de nota wordt verder niet ingegaan op het logiesaspect binnen de definitie van horeca. Aan de orde is derhalve: het verkopen van spijzen en dranken voor consumptie ter plaatse in een daarvoor ingerichte ruimte en/of terras.

Horeca als bestemming:

Bedrijven die horeca als functie hebben en als zodanig bestemd zijn in het bestemmingsplan. Deze bedrijven zijn gericht op het aantrekken van bezoekers van buiten en dus extern gericht. Deze horeca kan zowel groot als klein zijn in omvang. Veelal gaat het om opzichzelfstaande horecabedrijven ook wel reguliere horeca genoemd. Maar ook het aanbieden van kleinschalige extern gerichte horeca als een nevenactiviteit (boerderijterras, theetuin e.d.) is een vorm van horeca.

Recreatie als bestemming:

Breed scala van vormen van dag- en verblijfsrecreatie. Op veel locaties is horeca aanwezig, die een onlosmakelijk onderdeel vormt met de aanwezige recreatie. De horeca-activiteiten zijn gericht op zowel

de interne (eigen) bezoekers/gasten als ook steeds meer op externe doelgroepen. Dit impliceert dat bij bestemming 'recreatie' altijd zelfstandige horeca is toegestaan.

Nevenfunctie:

Een functie ondergeschikt aan de in het bestemmingsplan aangeduide hoofdactiviteit. Als hoofdfunctie gaat het dan vaak om een agrarische of woonbestemming. Bij een agrarische hoofdfunctie is sprake van verbreding.

Ondersteunende horeca:

Horeca die wordt aangeboden als ondersteuning van een nevenfunctie bij een andere dan als Horeca of Recreatie bestemde hoofdfunctie, waarbij er een directe relatie is tussen de nevenfunctie en de hoofdfunctie (bijv. consumpties bij een rondleiding op een bedrijf, bij boerengolf, bij een workshop, of bij proeven van producten van het agrarisch bedrijf). Kortom het gaat om interne gerichte horeca.

3. UITWERKING ONDERSTEUNENDE HORECA IN BUITENGEBIED

TOP Brabant geeft in onderstaand schema haar visie op horeca, ondersteunende horeca en horeca op recreatiebedrijven. Ten aanzien van ondersteunende horeca worden 2 varianten beschreven. TOP Brabant laat het aan de gemeente over om hieruit een keuze te maken. In paragraaf 4 worden beide varianten nog eens nader toegelicht.

Horeca-aspecten	Bestemming 'Horeca'	Bestemming 'Recreatie'	Ondersteunende horeca *) variant 1	Ondersteunende horeca *): variant 2
Schenken van alcoholische dranken	- toegestaan mits voldaan aan alle wet- en regelgeving (waaronder Drank- en Horecawet)	- toegestaan mits voldaan aan alle wet- en regelgeving (waaronder Drank- en Horecawet)	- schenken alcoholische dranken onder voorwaarden toegestaan - voldoen aan alle wet- en regelgeving (waaronder Drank- en Horecawet)	- schenken alcoholische dranken <u>niet</u> toegestaan - schenken van alcoholische dranken alleen mogelijk met een bestemming 'horeca' of 'recreatie' (H of R) in bestemmingsplan - Drank- en Horecawet dus niet van toepassing
Doelgroepen	- per definitie extern gericht (externe doelgroepen)	- interne gasten/bezoekers (eigen recreanten) - externe doelgroepen	- interne gasten/bezoekers in kader van nevenfunctie - openingstijd 7.00 uur tot max. 19.00 of 20.00 uur. - tijdens openingsuren van de nevenactiviteit niet openbaar toegankelijk	- interne gasten/bezoekers in kader van nevenfunctie - geen sprake van externe doelgroepen (dan is

Horeca-aspecten	Bestemming 'Horeca'	Bestemming 'Recreatie'	Ondersteunende horeca *) variant 1	Ondersteunende horeca *): variant 2
			voor derden. Dus geen externe doelgroepen (dan is er sprake van reguliere horeca, hoe kleinschalig ook) - Geen verhuur of het ter beschikking stellen aan derden voor feesten en partijen. - De toegang tot de horeca-activiteiten uitsluitend via het erf / of toegang van de nevenactiviteit (er is dus geen aparte openbaar toegankelijke ingang).	er sprake van reguliere horeca, hoe kleinschalig ook) - Geen verhuur aan derden of het ter beschikking voor feesten en partijen - De toegang tot de horeca-activiteiten uitsluitend via het erf / of toegang van de nevenactiviteit (er is dus geen aparte ingang)
Maximale omvang horeca	- maatwerk vastgelegd op locatieadres in bestemmingsplan	- maatwerk vastgelegd op locatieadres in bestemmingsplan	- niet meer dan 30% van het totale overdekte en omsloten bruto vloeroppervlak van de hoofdactiviteit met een maximum van 100 m ²	- maatwerk vastgelegd op locatieadres in bestemmingsplan
Bedrijfs-beëindiging hoofdfunctie	- n.v.t.	- n.v.t.	- nieuwe afweging bestemming maken	- nieuwe afweging bestemming horeca maken
Planologische aanduiding in bestemmingsplan	- H - definitie horeca in begrippenlijst	- R - definitie verschillende vormen van recreatie in begrippenlijst - termen als ondergeschikt e en beperkte horeca weglaten	- A of W of andere hoofdbestemming - definitie ondersteunende horeca met verwijzing naar visie in een beleidsnotitie	- A of W of andere hoofdbestemming - definitie ondersteunende horeca met verwijzing naar visie in een beleidsnotitie

*) Veelal op locatie met bestemming agrarisch met mogelijkheid tot nevenfunctie. Kan ook wonen zijn (bijv. bij nevenfunctie Bed & Breakfast)

Z.I.T.O

RECROON

4. NADERE TOELICHTING TWEE VARIANTEN ONDERSTEUNENDE HORECA

Variant 1 Ondersteunende horeca: het verstrekken van alcoholische dranken is mogelijk onder voorwaarden van begrenzing in tijd en ruimte

De voorwaarden voor het toestaan van ondersteunende horeca zijn:

1. Indien er sprake is van het verstrekken van alcoholische dranken dient deze activiteit te voldoen aan de Drank- en Horecawet¹, en overige wet- en regelgeving.
2. De horeca-activiteit is ondergeschikt aan de nevenactiviteiten en mag niet meer dan 30% van het totale overdekte en omsloten bruto vloeroppervlak van de (agrarische) hoofdactiviteit beslaan, met een maximum van 100 m².
3. De openingstijden van de horeca-activiteiten zijn aangepast aan de openingstijden van de nevenactiviteit, maar ondersteunende horeca omvat alleen daghoreca tussen 07.00 - 19.00 of 20.00 uur. Het stellen van deze eindtijd vroeg in de avond maakt duidelijk dat het schenken van alcoholhoudende dranken mogelijk is bij de afronding van een (in de middag gestarte) nevenactiviteit. Een nevenactiviteit die doorloopt of start in de avond en nacht blijft mogelijk, maar het schenken van alcoholische dranken vanaf 19.00 uur of 20.00 uur is daarbij niet mogelijk.
4. De ondersteunende horecavoorziening dient tijdens openingsuren van de nevenactiviteit niet openbaar toegankelijk te zijn voor derden.
5. Verhuur aan derden of het ter beschikking stellen tijdens en buiten openingstijden voor feesten en partijen is niet toegestaan.
6. De toegang tot de horeca-activiteiten is uitsluitend via het erf / of toegang van de nevenactiviteit; er is dus geen aparte openbaar toegankelijke ingang.

In andere gevallen is sprake van reguliere horeca en dient zodoende in het bestemmingsplan terug te vinden te zijn of middels bestemmingswijziging gefaciliteerd te worden.

Indien voldaan is aan bovenstaande voorwaarden is het mogelijk om:

- een percentueel gemaximeerd aantal vierkante meters van het vloeroppervlak in te richten als horeca;
- dranken en spijsen te verstrekken voor consumptie ter plaatse conform de drank- en horecavergunning (/exploitatievergunning);
- op eigen terrein een terras te realiseren conform de APV en de bepalingen opgenomen in de Terrasverordening; maar dus niet te gebruiken door derden als zelfstandige horeca (hiervoor is een horecabestemming nodig);

---

¹ Enkele relevante eisen uit de Drank- en Horecawet zijn:

- Beschikking over Sociale Hygiëne
- Minimaal 35 m² bruto vloeroppervlak (bvo) horeca vereist
- In het pand vrij toegankelijke sanitaire ruimte aanwezig.

Variant 2 Ondersteunende horeca: het verstrekken van alcoholische dranken is **niet** mogelijk

In deze variant wordt bij ondersteunende horeca geen enkele mogelijkheid tot het schenken van alcoholische dranken toegestaan.

Dit strakke beleid is ingegeven door de ervaring dat het toestaan van alcoholische drankverstreking met regelmaat leidt tot het aanbieden van feesten en partijen en andere vormen van horeca, die geen enkele binding meer hebben met de nevenfunctie of die niet passen bij de aard en schaal van de ondersteunende horeca. Zij hebben een ongewenste ruimtelijke impact.

Er is zeker vraag van de consument naar een biertje tijdens het 'boerengolf' of naar een wijntje als afronding van een workshop/excursie bij de barbecue of naar een 'trappist' op een boerderijterras tijdens een middag fietsen of wandelen. Voor TOP Brabant is hier niets mis mee, maar dan alleen als de bestemming in het bestemmingsplan ook horeca is. Wil een bedrijf met ondersteunende horeca wel alcoholische dranken schenken dan is er een horecabestemming vereist. Als dat is geregeld mag op deze locatie ook de horecafunctie volwaardig worden uitgeoefend. Naast het schenken van alcoholische dranken is ook het aantrekken van externe doelgroepen toegestaan (dus geen onderscheid tussen interne (eigen bezoekers) of externe (bezoekers van buiten) doelgroepen).

Bij deze variant worden geen grenzen gesteld aan de maximale maatvoering van lokaliteiten binnen de horeca-inrichting, ook niet aan het terras. En ook aan openingstijden worden geen restricties verbonden (uiteraard wel aansluitend op de APV).

Deze variant vereist wel dat gemeenten een eigen afweging maken waar ze wel en geen horeca in het buitengebied toe willen staan. TOP Brabant acht het gewenst dat uit oogpunt van leefbaarheid, economie en versterking van toerisme en recreatie op sommige locaties in het buitengebied mogelijkheden voor horeca zijn, die ook als zodanig wordt bestemd. Zonder limitatief te zijn valt te denken aan horeca op locaties:

- nabij bevolkingsconcentraties als kernrandzones, lintbebouwing, stedelijke uitloopgebieden (dichtbij marktpotentieel). In z'n algemeenheid kan er gelden dat hoe dichter een horecavoorziening is gelegen bij een kern hoe groter een horecavoorziening kan zijn.
- ten behoeve van de beleving van en verbinding met natuur en landschap (bijv. natuurpoorten (recreatieve poorten) of aan drukke routestructuren).
- bij recreatieve concentratiegebieden (bijv. projectlocaties toerisme en recreatie).

5. AFRONDING

Over de mogelijkheden en onmogelijkheden van horeca in het buitengebied heerst veel verwarring en onduidelijkheid. In deze notitie gaat TOP Brabant in op de termen horeca en ondersteunende horeca, de daarmee samenhangende verstrekking van alcoholische dranken en de verankering in de ruimtelijke ordening.

Het verzoek aan gemeenten is om de visie van TOP Brabant te verankeren in een beleidsnotitie 'Horeca in het buitengebied' en hiernaar te verwijzen in de bestemmingsplannen. Dit geldt ook voor de provincie Noord-Brabant met haar structuurvisie en verordening ruimte.

Vervolgens is het zaak om als verantwoordelijke instanties beleid te voeren om bij overtredingen ook handhavend op te treden.